

Экономикэ

Политикэ

Махуэку

Кавказ Ищхъэрэ

Жылагъуэ Гуэку

Ахъшэр здэкIуэнур

Правительствэм Къэрал Думэм къыщыхьащ 2022 гъэм, планкIэ 2023, 2024 гъэхэм ятешхъауэ щыт бюджетым и проектур. Шэ хэлъкъым ар фокIадэм екIуэ-кIа парламент хэжыныгъэхэм ипэ къыхуауэ щытамэ и теплъэкIэ нэгъуэщIу зэррыщытIу. Зи гугъу тщIыр псэуныгъэм ехъэлIа Iэ-натIэхэм хуах ахъшэр хэлъкъыкIуэ зэр-гъэмэщарщ.

Сложь, хэжыныгъэхэр зэфIэклаш икIи къулыкъушхъэр мыпIейтIурэ езыхэр зырыхуейуэ Iуэхуэр яунэтI хъунуц. Ауэ, итIани, куэдир щыгугъащ коронавирус емынэунэр щыта зманым мис а социаль-нэ политикэм хуащI гулытIэр ягъэныну. АрщхъэкIэ абы и пIэкIэ правительствэр текъэжаш нэхъапэм зытету шыта хабзэм: хакъуэхэр хакъшэм нэхърэ нэхъыбзу шы-тыным, финанскэм а бзэкIэ жылIэмэ, про-фидцитым. Къапштэмэ, хакъшэр сом трил-лион 23,69 - рэ, хакъуэхэр сом триллион 25,02-рэ хъуну ягъуауэ. ЗэррытIагъуащ, ахъшэм (иджыри къамылъжэм) къыда-гъэхуэну я мурадщ. Аращ ар дызэрэрт Iыгъэным и бюджетым къыщыхъэщы-зыгъэмэщарщ.

Социальнэ политикэм хуанэтIуныц сом триллион 5,837-рэ, мы гъэм а бжыгъэр сом триллион 6,208-рэ хурт. Мис зы ца-пхъэ: сом миллиарди 152-кIэ ягъэмэщIэ «Пенсэ хабзэм зегъэжыкIым» къэрал про-граммэр гъэзэщIаным ирахъэлIану ахъшэр. Гурылуэгъуащкъым мыбдеж «зе-гъэжыкIым» псалъэр къызэррыщезгъэр.

Алхуэдиз дьдэкIэ къэнэнущ «Лъапкъ эконо-микэм зегъэжыкIым» статьям хуагъэза мылъкури. Зэррыщыт къапштэмэ, социаль-нэ политикэм хуауыпщынур сом мил-лиард 640-кIэ нэхъ мащIэнущ.

Дэ десэжащ ди къэралым зыхъумэжы-ныгъэ Iуэхумрэ къаруэхъэ IэнатIэмрэ ятригъэклаудэ ахъшэр илъэс къэс зэррыкI-гъахъуэм. Иджыри аращ. «Лъапкъ шына-гуэншагъэмрэ хабзэхъуэм лажыгъэм-рэ» Iыхъэм сом триллион 2,7-рэ хухахы-нуц - мы гъэм елытауэ процент 17-м нэхъкIэ нэхъыбэ. Лъапкъ зыхъумэжыны-гъэ статьям сом триллион 3,5-рэ хуагъа-зэ. Ауэ ипэжыпIэкIэ зыхъумэжыныгъэ Iэ-натIэм нэхъыбэж трагъэклаудэну къыщIэ-кIынущ - абы ахъшэр къыIэрэхъэ занщIу эзым емыгъэщIыла статьяжэмкIи.

Пэжу, языныкIуэ IэщIагъэлIэхэм къалы-тэ ар ахъшэшхуэуэ: мы IэнатIэр арыш-шам Iыш дьдэщ, зауэлIхэр гъэсащ сит хуэдэ бийми пIуэвыфину. Ауэ мыбдеж нэхъ щытрагъащIу къыщIэжIынущ «Быдэ и анэ гъыркIым» псалъэжым.

Ауэ псом хуэмIуэ нэхъ телъыджэ ящы-хуэр цыхуэхэм хыбар зэррырагъащIэ Iэ-натIэхэм хуащIа гулытIэрэ - 2022 гъэм абыхэм иратынуц сом миллиард 89-рэ. Нэхъыбэ дьдэ - сом миллиард 33,4-зылIысынур ВГТРК-рщ, ауэ ардейхыны зыгуэр яIэрхъануц, шэч хэмьлыу. Къэрал прессэмрэ пропагандамрэ я мыхъэнэр къалытIу ара? Хуабжу ди фIэц тIцIуны дьхуейт.

Ди щхъэм тетщIыхъкIэ зэфIэклIтэмэ...

Иджыблагъэ Къэбэрдей-Балъкъэрэм и Iэташхъэ КIуэ-кIуэ Казбек коронавирус уз зэррыцIалэм пэщIэтынным теу-хуауэ аргуэрэ лажыпIэхэхэм теухуауэ зы унафэ къыди-гъэклаш. Ар къызыхахари гурылуэгъуащ: сит ящIэм, а уз шынагуэр къахуэттегъэувыIэркътым, хъэбгъэзыхъэм, нэхъ-хъы къызырэкI. Иджы Урысейм зы жэщ - махуэм щылIэм я бжыгъэр 900-м щыщхъэдэхи къохуэ. Уеллэмэ сабийхэм и вакцине халхъэным тепсэлIыхъ хуауэ. Ар зэррыжаIуэ занщIу уигу къокI: балигъэр - цэ? Абыхэм я нэхъыбэр къахуэгъэщыркIым. «Зыхъэгъэуахъым икIи зыхъэ-гъэлуныкъым» - жаIуэрэ я бгъэхэм теулуэжу уэрарым дэтц. Я Iыгъэр, зэррымышынэр ягъэлъагъуэ. Сложь, ахэр къэрал щхъэхуитым щопсэу, зыми хигъэзыхъ хъунукъым. ДохутыркIэм зэррыжалэмкIэ, Урысейм иджыри цыху мелуан 40-м вакцине щызэррагъэлIамэ, ковидыр икIуэтынурэ, по-ри тыншу бэуэжынут. Властхэм зыри яхуэщIэркъым «мастэм» зыпылуэздэхэм. ЗалымыгъэкIэ ирагъэз хъур-къым, дахэр яхъэагъэркъым. Зуэу уигу къокIыж СССР-м и Iэхъээнэр. Абы цыгуэтом мыпхуэдэ гугъуэхъ гуэри шы-нутэкIым. Хэтат ухуей-ухуемейкIэ къоупщIынур? Нэхъ-щхъэращи, цыхуэхэр псэуэ къелынут.

Абы ди гур фIы имыщI пэтым, къыхъэдгъэщынц дунейм и къэрал куэдым мы узым егъэщIылауэ щыщылэ щытIэри зэррымынэхъ цIагъуэр. Абы ирехулIэ гъащIэм и Iэ-ныкIуэ псори къызэщIуыбдуэ бэнэныгъэуащIэм. Псалъэм и хъытырIэкIэ, спортIур. Аращ мы тхыгъэм нэхъ зыщы-тедгъэщIэнур.

2022 гъэм Пекин щекIуэжыны цымахуэ Олимп джэ-гъухэм я къызэгъэщIауэ комитетым шынагуэншагъэм-кIэ игъэува хабзэхэр апхуэдизкIэ тIкIийщи, ар къый-хэлъэкIынущ а Iуэхум хэтын псом. Абыхэм вакцине ира-гъэщIыныгъэ махуэ 21-рэ зы къыхагъэ карантин къызырэнкIын хуей хъунуц. Ар иджыри къэс нэгъуэщI зы шыпIи къыщымыхъуэ Iуэхуц. Ухэдуну гугъуц, ауэ къыхэлIын хуейц. Абы цыгуэтом, гурылуэгъуащ тхъэмахуэ 3-кIэ псо-ми ялэщIауэ шыта спортсменым ущыгугъэщыуэ зэррымы-хъунур. Аращи, къахуэнэр къэщIэгъуейкъым. АрщхъэкIэ вакцине зыхъэзгъэжыкIа спортсменхъыри Пекин и зурам-хэм хуити дэтынукIым. Ахэр Олимп къуажэмрэ стади-оньмрэ фIэкла хъунукъым, махуэ къэси къапщытIэнущ уз зэррыцIалэр къапкIыркIыгъэр къапкIыркIыгъэр. Си гугъу-тIцI хабзэхэр апхуэдизкIэ хъэлъэщи, Китайм и щхъэрым ипIуэжIэ зэхъэжыкIуэхэр шрагъэжIуэныну палъэхэр ягъэлъагъуащ э нэгъуэщI цыпIэм яхъащ. Ауэ Олимп джэ-гъухэр иджы ягъэлъагъэжыкIуэныкъым.

ИпIуэжIэ къызэгъэщIауэ комитетым жиIауэ щытащ спортменхэм халхъэ вакцине IуэжыгъэжыкIуэ Уыныш-гъэр хъумэнынкIэ дунейпсэу зэгъэжыкIуэ (ВОЗ) арзы те-хъуауэ щытын хуейуэ. АрщхъэкIэ, иужкIэ цIагъуауэщ «къэрал щхъэхуэхэм къыцагъэсэбл хушхуэхэр» пхы-кIыну. Аращи, ди вакцинехъэри иозэгъ, атIэм, апщIондэху-кIэ ВОЗ-м дьдейхъэри къылIытIну къыщIэжIынущ: сит хуэдэу щымытамы, IэпIошхъэлэ гуэри цыIэжкIым.

Пекин коронавирусным ехъэлIауэ хуабжу зыцагъэжIэ, ауэ абы и хабзэхэм пхъашагъэкIэ зыкIи къыIэрхуэжыкIым теннисистхъэри а зэхуэшыхуэри, Австралием щекIуэжыны нэгъуэщI зепеуэхъэри. Ахэр къызэгъэщIэхэр а къэралым и Виктория штатым и властхэм нэгъагъэ зэрагурылуэфар къапщытIыныгъэхэм пхыкIа спортсменхэм зэхъэжыкIуэ щекIуэцI шыпIэхэр ямыбгъэнынкIыщ. Иджы Iуэхур хуокIуэ фIэклIыпIэ зымылэ вакцинем. Зепеуэм ухагъэхъэну-кIы хушхуэ зыхуэмыгъэлуауэ, абы иужкIэ нэгъуэщI хаб-зэхъэри бгъэзэщIэн хуейц. Ар хуабжу къалэн гугъуц: тен-нисистхъэри цы хъэгъэлуэу фIуэу зыIагъуэ цыIуэхуэщ, абыхэм хуабжу я жагуэщ сит хуэдэ унафэри. Ар Iэм-лышхэмэ сит пщIэн?

Мис апхуэдэу ди гъащIэм и IэныкIуэ куэд къызэре-дзэкI иджыри ди цыху куэдым къафIэмылуэхуэ узыфэм.

Гъуэзгъухэм елэжхэм щIагъэжыкIуэ

Урысей Федерацим и ГъэжыгъэжыкIуэ елэжэ Iэ-натIэхэм зыщегъэжыкIуэ хуэгъэзауэ 2018 гъэм къащтауэ щытащ, «Шына-гуэныгъэ икIи фIагъэ лъагъэ зыIэ авто-мобиль гъуэзгъуэр» лъапкъ проектур. Ди къэралым и шынагуэныгъэ ящыщ 83-м лажыгъэжыкIуэ цокIуэкI абы теухуауэ.

УФ-р зэррыщытIу къэтытIэнщи, зы махуэм, ику иту, гъуэзгъуэ километри 5-м нэблагъэ къыщыгъэжыкIуэ, километр 75-р цызэр-гъэжыкIуэ, IэнатIэм епIа IуэхуцIаIэхэм я бжыгъэр, поори зэхъуэ, мини 3-м нызэр-хъэс, абыхэм цыху мин 750-м нэблагъэ цолажэ. КъэдгъэжыкIуэ, ахэр авто-мобиль зекIуэпIаIэхэр зыуэжыкIуэ, жы хуахэр зызыгъэзэхуэж ухуакIуэхэрщ, ин-женерхъэр, гъуэзгъухэм я проектхэр зэхъы-гъуэзгъухэр, ирахъэлIапхъэхэр къыщIэжы-гъэжыкIуэ.

Ди республикэм ТранспортIурэ гъуэгу хозыжытIэмкIэ и министрствэм мы зе-маным и нэIэ тригъэц цыхуэхэр къэзы-шкI автопредприятиуэ 19-м, автовокзалрэ автостанцу 7-м, гъуэцI гъуэгу станцэр вок-залу 6-м, кхуэхуэIэнтIаIэм, троллейбусхэр зи IэмьшIу илэу управленэм. Абыхэм, по-ри зэхъуэ, цыху мин 3-м шIагъу цолажэ.

Гъуэгу лажыгъэжыкIуэ я къалэныр зэра-гъэжыкIуэ къыдэкIуэ, а IэнатIэм и къуда-мэхэр бжыкIыгъэ-цымахуэ IэхъэжыкIуэ.

УФ-м и Президентым 2000 гъэм гъащ-хэлэм и 23-м къыдигъэжыкIуэ унафэм ипк-кIэ, Гъуэгу хозыжытIэм и лажыкIуэхэм я махуэр жэлуэгъуэжым и ещанэ, автомоби-лым дихъэхэм ейр - епланэ тхъэмахуэ ма-хуэхэм трагъэжыкIуэ. Абы ипэкIэ зэррыцIа-р аращи, 1980 гъэм СССР-м къыщаштауэ щытащ «АвтомобилистIым и махуэ» зыфIа-щар. Ар иррырагъэхъэлIат Iуэхуэжым и иужкIэ тхъэмахуэ махуэм. ИужкIым а IуэхуэжыкIуэ «Автомобиль транспортIурэ гъуэгу хозыжытIэмрэ я лажыкIуэхэм я ма-хуэ» 1996 гъэм зэррагъэжыкIуэ. АрщхъэкIэ, илэс бжыгъэ фIэкла дамыгъэжыкIуэ, авто-мобилистхъэмрэ гъуэгухуэхэмрэ я Iуэху-цIагъэхэр зэррыщыжыкIуэ къалытIэ, а тIуми махуэ зырыз хухахъ.

Гъуэгу экономикам и Iыхъэ нэхъыщхъэ дьдэхэм ящыщIэ. А IэнатIэм зегъэжыкIуэ-нэ ди республикэм гулытIэ ин цы-хуащI. ЕхуэлIэныгъэ нэррылагъуэхэр яIуэ ди гъуэгухуэхэр я махуэм ирхылащIа, дьдэхэм лажыгъэ щхъэжыкIуэ яIэну, я зэфIэклIым хагъэхуэну ди гуапщ.

КЪУМАХУЭ АСЛЪЭН.

БжыкIуэхэмрэ жьыгъэмрэ

КъызыррыщIэжыкIуэ, дэ фIуэу допсэу, уеллэмэ ди гъуэныгъу къэралхэм я цыхуэхэр къыдагъуауэ. Псалъэм и нэхъыркIэ, ин-джылыгъэм хэтырэкIэ. Ар дэ къыщытIащ «Урысей нобэ» телекомпанием и Iэташхъэ Симоньян Маргаритэ дэ.

СИМОНЬЯН: «Сэ цыху-хэр куэдрэ къызоупщI: «Дэ алхуэдизу дьшыфIэ, ахэр (европейхэр) апхуэдизу цы-лейкIэ, сит ахэр дэ нэхърэ нэхъыфIу шIэсэур?» Сэ апхуэдэ цыхуэхэм сит цы-гуи мыпхуэдэ жэуап изо-тыж: «Хэт фэ ар къыв-жэзылар? Голливудым и фильмхэм фелъпагъэнщ. Дауэ фэ псукIэфIымрэ псукIэ нэхъыкIэмрэ зэр-зэхъэжыкIуэ?» Сэ цапIауэ мыр къызохъ: «Шымахуэ-кIэ Инджылыгъэм пен-сионер минипIэхэр езыхэм я унэхэм шыIэм шыIуэныгъэ. Сэ ахэр хуабжу сфIагуэ-ныкIыщ. Гъатхэ къэс къы-радз пенсионер мин 20-м хуэдизым езыхэм я унэхэр зэррамыгъэллэфар икIи шыIэм зэррыщыжыкIуэ. Сэ ахэр зыми щымыщIэр? СМИ щхъэхуитым ябзыщI-ри аращ».

Зэ елпыгъуэжыкIуэ дела-гъэщ, арщхъэкIэ иужкIэ налуэ зэррыхъуамкIэ, Симо-ньян зыри къыгуысыса-къым, атIэ Британием къы-шылэщIэ «Гардиан» газетым зы журналист шIалэщIэ гуэрэм къытIрыгъэдэз

тхыгъэм щыщ псалъэхэр къыхъа къудейщ: «Инджы-лыгъэм цыху минхэр шы-Iэм шекIуэ». Симоньян «минхэ» зэррыхуейуэ игъ-эбэгуэа къудейщ. Ари хуэб-гъэгъу хъунуц, ауэ абы цы-гъуэм гурылуэгъуэжыкIым мис а Инджылыгъэ гуцIогунышэм и лыжы-физыжыкIэм я бжыкIуэхэм зепымыуэу шы-хъэхуэр. Мис Симоньян и тхыгъэм паджжэ журна-листхэм къах бжыгъэхэр. Къапштэмэ, Инджылыгъэм цыху мелуан 12-м я ныб-жыр илэс 65-м, мелуани 5,4-м - илэс 75-м, мелуан 1,6-м - илэс 85-м, мин 600-м - илэс 90-м, мин 14-рэ 430-м - илэсIащ щхъэ-дажаш. НэгъуэщIу жылIэмэ, иужкIэ илэс 15-м абы хуэдитIэ щыщхъуауэ зы ныбжыр илэс 100-м шIа-гъуэм а бжыгъэм.

ШыIэм икIи жьыкIэфо-кIэхэм я гугъу пщымы, Ин-джылыгъэм пщIэнущуэ ца-гъэзэщIэ Инджылыгъэр Ев-ропэм псэуныгъэ и Iэ-ныкIуэжыкIуэ нэхъ къэрал зэ-лэпщытIу зэррыщыжыкIуэ - ар Швейцарием Финляндие-м дуи ялэщIыжыкIуэныкъым. Жьыгъэм теуауэ бжы-гъэхэри щызэщыжыкIуэ. УФ-м и Пенсэ фондIым 2022 гъэм иIэну бюджетым и

проектым къызыррыщы-гъэжыкIуэжыкIуэ, иух 2021 гъэм ди деж пенсионерхэм я бжыгъэр мин 398-кIэ, 2022 гъэм мин 326-кIэ нэхъ ма-щIэ щыщхъуауэ. Пенсионер мелуан 39,2-м ящыщ 2023 гъэм и Iуэхум къээнэжыну мелуан 38,38-рэц.

Хъуэу, ахэр зэррылIыкIу-нур проектым къыщыгъэ-лэжыкIуэныкъым. Ахэр шыIэ-жыныкъым. 2024 гъэм и Iуэхум пенсионерхэр зэр-рыхуэжыкIуэ мелуан 34,4-рэц. КIэщIу жылIэмэ, илэс къэс дунейм ехъыжы-нуц цыху мин 500 - 600 хуэ-диз.

ШыIэм я закъуэуи къы-щIэжыкIуэныкъым зэррылIыкIу-нур - ди цыхуэхэр абы по-лъхэ, Iуэхур нэхъыщхъуэ зэхъэлIар ахъшэрауэ къы-долыгъэ. Дэ ди деж пен-сэхэр дьхъэжыкIуэ шыма-щIащ. Урысейм Статисти-кэмкIэ и къэрал комитетым ар сом мин 16-м нэблагъэу жэлэ, арщхъэкIэ УФ-м 2021 гъэм нэхъ пенсэ цыкIуэ дьдэр зэррыщыжыкIуэ сом ми-ни 10 къудейщ. Шынагуэ куэдым ар цынахъ ма-щIажыкIуэ. АтIэ, дэна а сом мин 16-рэ къызыдкIыр? Мис а мащIэмрэ куэдымрэ зэ-халхъэхэри, курытыр къы-щIащ, ауэ абы къулейсыз-хэм я ныбэм из ищыркIым.

Мис аращ ищхъэкIэ зи гугъу тIцIа цыхуэжыкIуэ хуэдэ-хэм я псалъэхэр щызэхъэщIэ дэ дьдэщIагъуэуэр. Аращ те-левиценэм и пщIэр зы-гъуэ халхъэхэри.

Дэна къыздрихыр?

Мы гъэм и мэлъыжыкIуэ Киев газ къыщэхун шIагъэ-тащ, уасэхэр ехуэхуэны цыгуыгуэ, арщхъэкIэ ахэр зэ-пымыуэздэкIуэауэ. Езым и гъэтылIыгъэхэр къыIэщIауэ.

ЛЪЭПКЪ энергетикэ шынагуэншагъэмкIэ фондIым и унафэщIэ Симонев Константин зэррыкIэмкIэ, Украинэм гъэсыныпIэхэ шхуэантIэр иджырей уасэхэмкIэ къыпхуэщIахуэныкъым. Абы къыхъэжыкIуэ Киев ар къэралым и шынагуэныгъэжыкIуэ кIуэцIрыкI бжыамийм иридгъыкIуэ шIагъэ-нущ. Шэч хэмьлыуи къауэгъэ къэхъэиунуц. АбыкIи къаншэу къыщIагъэжыкIуэ хушхуэныкъуэ «Газпром»-р. Иджы цы-щIагъэуэ егъуэсыс хуейц апхуэдэ щытыкIэ къэмьгъэ-хъуэны.

Къыхъэдгъэщынщ, Украинэм нэхъапэмэ газыр Урысейм и деж къыщыщIахуэжыкIуэ, зэррыгуылуэгъуэцIащ, тхылыныпIэкIэ. Ауэ и пэжыпIэкIэ ар дэ газыр. Хаб-гъэзыхъэм, ар Европэм нэсырткъым, атIэ занщIу Укра-инэм бжыамийм ирпIкIуэтырт Венгрием и пIэкIэ. Абы къыхъэжыкIуэ гъэсыныпIэхэр и деж къыщаштауэ хуэдэ хурт.

Налуэ зэррыщытIу, Украинэмрэ Венгриемрэ зыщыIагъэ нэужы, Будапешт занщIу зэгурылуэныгъэ къыщыIагъэ «Газпром»-м. Иджы ди газыр зэррылэжыкIуэ ТьуркумкIэ пхыкI бжыамийр. Аращи, Украинэр гугъуэуэ кIауэ. Апхуэдэу шыт пэти, Киев тепсэлIыжыкIуэныкъым къэралым и цыхуэхэр шымахуэм хуабкIэ къызыррыгъэжыкIуэны цыкIэм. А псом я шылуэжIэ, къэралым IэпIэ щоухуэ фIа-мышIымрэ пхъэгъэсынымрэ.

Гур зыхуейлэм Iэр лъолэс

Егъэджэныгъэ Iуэхум шIалэ ехуэлIэныгъэхэм папщIэ 2021 гъэм егъэджа-кIуэ нэхъыфIу къалытIа, ахъшэ саугъэт зыхуагъэ-фшэ цыхуэ 8-м ящыщ Соккур Иннэ. Ар Налшык къалэм дэт гимназием №14-м инджылыгъэбзэм-кIэ и егъэджажыкIуэ.

ПРИРЕЧНЭ къуажэ цы-кIуэм (Дзэлыкъуэ районым хохъэ) къыдэкIа къыдэжы-зыр зэррысабийрэ и цIэны-гъэм егугъуащ. И анэшхуэр егъэджажыкIуэ зэррыщытIа, абы и дерсхэм хигъэгуэзэу хъыджэбэ цыкIуэр къызыр-хуэара, хэт ищIэрэ, Иннэ IэщIагъэ хуэхъуным и гур пасэу къыхуэушат. Ауэ езым зэррымысыжыщи, егъэджажыкIуэ къыщыжыкIуэ и хуэпсэпIэ нэхъыщхъэу щытажыкIуэ.

Егъэджэныгъэ лажы-гъэм япэ къэсыр пэмьлэ-щыны, ар къоухуэлIэн шхъэ-кIэ къуар ин гуэрэ шылэрэ пхалыны хуейуэ къэслытIэ-тIэ икIи сыщыуатэжыкIуэ - лажэны шIэдзэрэ, ар хъэ-къыпI спыхылаш, - жэлэ Иннэ. - Шыдежда ди къуажэ курят шолхыр мыйним (еджажыкIуэ 300 хуэдиз шIэхуэр), егъ-эджажыкIуэ дьдэхэр дилащ. Пэжыр жысIэнщи, универ-ситетым сыщыщIэтыс-хъым, егъэджажыкIуэ куэдым ягъэщIагъуэр къуажэ пхы-дэам цыгъэгуэта цIэны-гъэм. Ар зи фIыщIэр, шэч хэмьлыуэ, дэ школ егъэджа-кIуэхэм я зэфIэклIуэ къы-зэррыбгъэдалъхъарщ.

Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым зэр-рыщIэтысхъуэ, Соккур студент гъащIэм жьджэру хэбжыуащ. Егъуанэ курсым щегъэжыуэ театр гупкIыгъэ зэхуэу, езыр абы цыакI-тIури икIи щырежиссIуэ и къоухъым зыгуэжыкIуэ еджащ. Ещанэ курсым Иннэ ФилологиемкIэ институтым и студент советым и унафэщI ящIащ. Iуэхуэу зэмьлэу-жыгъуэ зэррыщыжыкIуэ сэбл хуэмьжыкIуэ, я зэрэн къэмькIуэ еджапIэ нэхъыщхэр диплом пльыжы-кIэ къыуахъ.

ИпэщIыкIэ эдзэкIажыкIуэ лажэны е журналист хъуну гукъыдэжыкIуэ илэщ Иннэ. Ауэ инджылыгъэбзэр ап-хуэдэ дьдэу зыгуэгуэуэ республикэм къызыррыщы-жыкIуэ зыгуэгуэуэ зыгуэгуэуэ.

Иджы Иннэ и лажыгъэм гугъыгуэу къыщегъэсэбл ныбжыщIэхэр дихъэхуэ зэррыгъэджэну Iэмалхэр. «Театрым ди гъащIэрэ къыгъэжыкIуэ. Абы цы-хур егъэса гугъэгуэ хэлъу, гудзакъэ иIуэ, ауэ а псор джэгу щыгъэным иту. Абы къыхъэжыкIуэ сгъэджэны-гъэ лажыгъэм апхуэдэ Iэ-

малхэр хызопщэ. Ныбжы-щIэхэм ар шIэщыгуэ ящоухуэ, нэхъыбэ къызыр-эцIэным хуэгъэпабгъэ. Ди классыр театр утыку хуэдэ-щи, абдеж зыщыдогъэса ди гупсысэхэр, гурыщIэхэр дьмыуэжыкIуэ къыщыгъэжы-фу. Сабий къэс бгъэды-хъэкIэ щхъэхуэ цыхуэ-гуэтыпIэхъэ, егъэджа-кIуэм ар гъащIэм Iэбэ дэ-кIэ хигъэуэну хуейм. Гимназием лажэны цы-щIэдзэ нэужыкIуэ и IэщIа-гъэм и куагуэры нэсу къы-щыгъуэрылуэр икIи егъэ-джэныгъэм нэгъуэщI эп-лъыкIэ хуэиIэ хуауэ. Нобэ сригушхуэу сужыкIуэуэ егъэджажыкIуэ сызэррыхъуэм сызэррырипагъэр», - жэлэ Со-ккурым.

Цыхуэм зэррыжыкIуэ и нэщэнэц зэхъэжыкIуэ и зэфIэклI зэррыщыжыкIуэ. Иннэ и цIэныгъэр мыз-мытIу зепеуэ зэмьлэу-жыгъуэжыкIуэ утыку къыщы-жыкIуэ. Псалъэм папщIэ, курыт еджапIэм лажэны зэр-рыщыщIэдзэр илэс ны-кIуэ фIэкла мыхъуауэ, егъэ-джажыкIуэ ныбжыщIэхэм па-пщIэ къызыррагъэпщэ «От-крытие» зепеуэ ещанэ увыпIэр къыщыжыкIуэуэ щы-тащ. «XXI Iлэщыгъуэм и па-щIэ урысейпсэу зепеуэм Ин-нэ и зэфIэклIуэ щыщыжы-жыкIуэ, шынагуэ Iыхъэм хэ-та цыхуэ I1-м шыщу Москва куэну къызыррагъэуэр арагъ. 2020 гъэм Налшык къалэм щекIуэжыкIуэ «Илэсым и егъэ-джажыкIуэ» зепеуэмы абы текIуэныгъэ къыщыжыкIуэ.

Езым и ехуэлIэныгъэхэр къэгъэнауэ, Иннэ нэхъ фIэщIэцI и гъэсэнхэм я зэфIэклIым тепсэлIыжыкIуэ. «Нэхъыбэу къыщыжыкIуэны сызыхуейр сI еджажыкIуэ ехуэлIэныгъэ зэралэрщ. ИкIуэкI сругоухуэ ахэр зэ-пымыуэ олимпиадэхэм

къызыррыщыжыкIуэныкъым. Псалъэм папщIэ, Бэрбач Даянэ Iтэунейрэ текIуэны-гъэ къыщыжыкIуэ школэ-кIуэхэм инджылыгъэбзэм-кIэ я урысейпсэу олимпи-адэм и шынагуэ Iыхъэм. КъыщыжыкIуэ, си гур хэжыгъэуэ Iуэхуэ Азамат-нэра Аланэр Шугаровэ Да-нэра иджыблагъэ «Больша-къым перемена» урысейпсэу зэхъэжыкIуэ и Iуэхуэ зэррыхуэу. Си еджажыкIуэ лажэныкIуэ куэдкIэ зауэны-гъэм, дерсхэр къызыр-гъуэжыкIуэ мыхъун щхъэкIэ, ин-джылыгъэбзэр джыным нэхъ дэзгъэжыкIуэ мурадкIэ унэ лажыкIуэуэ язот яфIэ-гъэщIагъуэн Iуэхуэхэм теу-хуауэ социальнэ видеоро-ликхэр трахуэн. Абыхэм елэжыкIуэ ныбжыщIэхэм бзэ и IэныкIуэжыкIуэ нэхъы-бэ зрагъащIэ, я къыхъми зеужы. Апхуэдэу фильм кIэщIэхэмрэ мултыфильм-хэмрэ хэт IыхъуэжыкIуэ зэмьлэуэ инджылыгъэбзэр зыдогъащIу», - къыхъэгъэщI эгъэджажыкIуэ.

Иннэ жьджэру егъэла-жыкIуэ «Палитра добра» во-лонтIэр гупри. Гимназием епхуауэ ар 2017-2018 гъэ еджажыкIуэ къызыррагъэ-пщэу щытащ, илэс дэкла къудейуэ арагъа гупыр «До-бро не уходит на каникулы» урысейпсэу зепеуэм хэт, и зы Iыхъэм текIуэныгъэ къыщыжыкIуэ. Абы и фIы-гъэжыкIуэ Урысейм нэхъыфIу къыщыжыкIуэ волонтер гупI 500-м ар хуауэ. «Ди гупыр жьджэру хэт республикэм щекIуэжыкIуэ Iуэхуэуэ зэмьлэуэжыкIуэ, цыхуэм и псэуныгъэм епхэ видеоро-лик хъыгъэхэр зэхъэгъэ-пщэ, къэралм псалэ зыпыль- Iуэхуэр шалэж.

БАГЪЭТЫР Луизэ.

